

Zaaknummer: 2020-071558

Betreft: nieuwe Wet Inburgering

Aan de leden van de Gemeenteraad

Inleiding

In het huidige inburgeringsstelsel (vanaf 2013) ligt de verantwoordelijkheid voor de inburgering bij de inburgeringsplichtige. Deze moet binnen drie jaar voldoen aan de inburgeringsplicht. Men mag zelf bepalen hoe men dit doet. Voor de financiering kan de inburgeraar een lening afsluiten bij DUO. Bij asielstatushouders wordt de lening kwijtgescholden wanneer men binnen de termijn van drie jaar aan de inburgeringsplicht heeft voldaan. Gemeenten hebben geen rol in het inburgeringsstelsel (tot 2013 was dit wel het geval).

Uit de [evaluatie van de Wet inburgering 2013](#) blijkt dat het huidige inburgeringsstelsel onvoldoende bijdraagt aan de integratie van nieuwkomers. Inburgeringsplichtigen doen te lang over hun inburgering en worden niet geprikkeld om op het hoogst mogelijke niveau de Nederlandse taal te leren. De verbinding met participatie in de samenleving wordt onvoldoende gemaakt. De doorgaande lijn tussen de asielopvang en verdere inburgering bij gemeenten verloopt niet soepel. Inburgeringsplichtigen zijn kwetsbaar op een vrije markt waar fraude voorkomt door instellingen die misbruik maken van de mogelijkheden die het leenstelsel ze biedt.

Het doel van deze raadsinformatiebrief is u te informeren over de huidige stand van zaken aangaande de implementatie van deze wet.

Nieuwe Wet inburgering

De snelste weg voor inburgeringsplichtigen om mee te doen in onze maatschappij is het leren van de Nederlandse taal en het vinden van een baan. Om dat te bereiken gaat het inburgeringsbeleid veranderen, zodat nieuwkomers de kans krijgen een goede start te maken in Nederland.

De regie op de uitvoering van het nieuwe inburgeringsstelsel ligt bij de gemeenten zodat inburgering kan worden gepositioneerd als onderdeel van het brede sociaal domein. Gemeenten worden verantwoordelijk voor het afnemen van de brede intake, het opstellen van het persoonlijk participatie en integratie plan (PIP), de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtigen, de duale aanpak (werken en leren) en de inkoop van het taalaanbod en de andere verplichte onderdelen.

Net zoals in het huidige inburgeringsstelsel zijn vreemdelingen die in het bezit zijn van een verblijfsvergunning voor een niet-tijdelijk doel inburgeringsplichtig. Dit zijn asielstatushouders en hun familie- of gezinsleden, gezinsmigranten en overige inburgeringsplichtigen.

Uitstel nieuwe Wet inburgering

Het wetsvoorstel was in juni 2020 aangenomen door de Tweede Kamer. De beoogde datum van inwerkingtreding van de nieuwe wet was 1 juli 2021.

Minister Koolmees van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft op 11 november 2020 bekendgemaakt dat de inwerkingtreding van de nieuwe Wet inburgering opschuift. De minister heeft 1 januari 2022 voor ogen als nieuwe streefdatum. Reden van uitstel is dat er meer tijd nodig blijkt om de invoering van de wet goed voor te bereiden. De vertraging wordt onder andere veroorzaakt door de Coronacrisis.

Het uitstel van de inwerkingtreding van de wet heeft consequenties. De belangrijkste consequentie is dat de groep inburgeraars die onder de oude wetgeving blijft vallen, groter wordt (de zogenaamde Ondertussengroep). Dit wordt nog versterkt door het gegeven dat de taakstelling huisvesting statushouders volgend jaar wordt verdubbeld. De verdubbeling van de taakstelling houdt verband met het versneld inlopen van achterstanden bij de IND.

Regionale samenwerking

Regionale samenwerking stelt gemeenten in staat hun expertise, mensen en middelen te bundelen. Voor de voorbereiding, implementatie en de uitvoering van de nieuwe wet wordt veel van gemeenten gevraagd. De

omvangrijke taak waar we voor staan, afgezet tegen de relatief geringe aantallen inburgeraars per gemeente, noopt tot samenwerking. Samenwerking biedt (financiële) schaalvoordelen omdat producten ontwikkeld kunnen worden voor grotere groepen. Samenwerking voorziet gemeenten ook van meer mogelijkheden om inburgeraars een gedifferentieerd aanbod te doen. Ten aanzien van regionale samenwerking hebben wij het volgende besloten:

- *Samenwerken daar waar het kan, maar ruimte laten voor lokale verschillen en ambities.*

Voor een goede regionale samenwerking hanteren we enkele gemeenschappelijke uitgangspunten. Deze gemeenschappelijke uitgangspunten geven sturing aan het proces en geven ons bij een gezamenlijke inkoop van voorzieningen een sterkere positie naar onze aanbieders.

Financiële consequenties

In april 2020 is na een lange onderhandelingsperiode een bestuurlijk akkoord bereikt tussen het ministerie van SZW en de VNG over de financiën. Naast middelen voor de uitvoeringskosten, ontvangen we vanaf 2022 een specifieke uitkering voor de structurele programmakosten zoals de in te kopen leerroutes en andere voorzieningen. De hoogte van de specifieke uitkering is afhankelijk van de historische gegevens, zoals de taakstelling huisvesting statushouders van het jaar ervoor.

Met de komst van de nieuwe Wet inburgering wordt een systeem van prestatiebekostiging ingevoerd. Dit houdt in dat de resultaten die gemeenten behalen met de uitvoering van hun taken voor een deel (10%) zullen gaan meewegen in de verdeling van de beschikbare middelen. Goed presterende gemeenten worden financieel beloond door toekenning van extra budget. Minder presterende gemeenten krijgen relatief gezien minder middelen toegekend.

De uitvoeringskosten betreffen met name kosten verband houdend met formatie. De gemeente krijgt extra taken die niet binnen de bestaande formatie uitgevoerd kunnen worden.

De kosten worden over meerdere jaren uitgesmeerd. Het inburgeringstraject duurt maximaal drie jaar.

Voor de invoering van de wet worden ook kosten gemaakt zoals de inrichting van nieuw beleid en nieuwe processen, de voorbereiding en de inkoop van taalroutes en andere voorzieningen en voor de werving en opleiding van consultants.

De uitvoering van de taken in het kader van de Wet inburgering doen we binnen de beschikbare financiële kaders en begroting.

Wat de financiële gevolgen zijn door de verlate inwerkingtreding van de wet, is nog niet bekend.

Tot slot

Het komende jaar 2021 wordt uw raad op de hoogte gehouden van de verdere ontwikkelingen aangaande de nieuwe wet.

In mei 2021 bieden wij u het raadsvoorstel aan met de voorgedragen uitgangspunten en de Helderse visie op inburgering.

Den Helder, 5 januari 2021.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en Wethouders van Den Helder,

Jeroen Nobel
burgemeester



Robert Reus
secretaris

